

[Statsministeren.]

raket Blue Streak og en fransk udviklet raket.

Baggrunden for forslaget er et ønske om, at Vesteuropa ikke skal lade de to stormagter have monopol med hensyn til raketudvikling og rumforskning, da det må imødeses, at begge vil få praktisk økonomisk betydning i fremtiden, f. eks. med hensyn til telekommunikation, meteorologi o. s. v. Samtidig med forslaget om et europæisk samarbejde om raketudvikling har man i øvrigt på vesteuropæisk basis taget skridt til et samarbejde med hensyn til rumforskning.

Efter Strasbourgkonferencen har Danmark sammen med bl. a. Norge, Sverige, Tyskland, Holland, Belgien, Schweiz, Øst- og Italien fra Frankrig og England modtaget en indbydelse til at deltage i en konference i London, hvor man vil søge at nå til enighed om en konventionstekst. Samtidig blev de indbudte lande anmodet om at fremkomme med en principiel tilkendegivelse om deres syn på planerne, for at Londonkonferencen kan få et så realistisk grundlag at arbejde på som vel muligt.

Fra dansk side har regeringen, efter at sagen har været forelagt i det udenrigspolitiske nævn, svaret, at Danmark vil overveje planerne, idet dansk deltagelse dog må være betinget af, at der bliver tale om et bredt europæisk samarbejde, og af, at Danmarks bidrag til organisationens første program holdes inden for et bestemt beløb, der før har været nævnt, på 19 mill. kr. Den endelige forpligtelse for Danmark til at deltage vil naturligvis ikke komme til at foreligge, før en konvention er udarbejdet og eventuelt vedtaget, og før det høje ting har givet sit samtykke til Danmarks ratifikation.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til handelsministeren af Henry Christensen m. fl.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 57).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

På grund af folketingsmand Kristen Ambys død udgår dagsordenens punkt 3 og 4.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om Kong Frederik den Niendes civilliste.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 89, fremsættelsen i tidenden sp. 57).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl Petersen: På partierne venstres, det konservative folkepartis, det radikale venstres, de uafhængiges og socialdemokratiets vegne anbefaler jeg lovforslaget til vedtagelse, som det foreligger.

Skraeppeborg-Nielsen: Da det er første gang, det ny parti i dansk politik, socialistisk folkeparti, i det høje folketing skal tage stilling til et forslag til lov om ændring i lov om kong Frederik den Niendes civilliste, en civilliste, der nærmere fastsætter statens ydelse til kongen m. v., finder vi det både rimeligt og ønskeligt, foruden naturligvis at beskæftige os med selve det foreliggende lovforslag, at sige nogle ord om vor principielle stilling til det, der almindeligvis benævnes som kongemagten i Danmark, kongemagten som institution betragtet. Jeg vil derfor i det følgende bestræbe mig på at redegøre for vor stilling så kort som muligt, men forhåbentlig samtidig så klart, at ingen herefter kan være i tvivl om, hvad vi mener, og hvilke standpunkter vi har.

For os, der repræsenterer socialistisk folkeparti, er den arvelige kongemagt i et demokratisk land som Danmark ganske enkelt en selvmodsigelse, et levn fra fortiden. Heraf følger, at vi principielt ikke er tilhængere af den i grundlovens § 2 nævnte regeringsform, der er indskrænket monarkisk, men at vi i fuld overensstemmelse med demokratiets idé aldeles ikke vil have

[Skræppenborg-Nielsen.]

noget imod, at denne regeringsform ændres, når tiden engang bliver moden dertil.

I dag er spørgsmålet om kongemagt eller en anden regeringsform i Danmark imidlertid ikke af en sådan størrelsesorden, at noget parti med henblik på, at en ændring snarest må ske, sætter et sådant spørgsmål på den politiske dagsorden, og det kan i relation hertil samtidig siges, at om noget kampspørgsmål for det danske folk af i dag er der ikke tale, vel at mærke så længe kongemagten overholder spillets regler.

Som de politiske realister, vi gerne vil være, er vi derfor ganske klar over, at den regeringsform, vi ifølge grundloven har i dag, også vil være den regeringsform, vi vil have i årene, der kommer, og i overensstemmelse med vor stilling til forfatningen bøjer vi os for denne kendsgerning.

Da vi altså ifølge grundloven skal have en konge eller en regerende dronning i Danmark, siger det sig selv, at denne også må have bevilget en årlig statsydelse, fordi monarkens høje stilling i sig selv medfører betydelige udgifter. Derom kan der ikke herske nogen som helst tvivl. Grundlovens § 10 siger da også herom, at statens ydelse til kongen bestemmes for hans regeringstid ved lov. Ved vor nuværende konge, Frederik den Niendes tiltræden bestemtes det derfor ved lov, hvor stor statsydelsen til kongen skulle være, den statsydelse, der ved en lovændring i 1958 yderligere blev forhøjet under hensyn til de fra 1947 og indtil 1958 stedfundne prisstigninger, således at den samlede direkte statsydelse til kongen for tiden andrager i alt 2 911 000 kr. årligt.

Det lovforslag, vi behandler nu, går ud på, at man forhøjer statsydelsen til kongen fra 2 911 000 kr. årligt til 3 311 000 kr. årligt, en forhøjelse på 400 000 kr. årligt.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at det ganske særlig er kongens udgifter til aflønningen af kongens tjenestemænd i den kongelige husholdning m. v., der er steget i takt med prisudviklingen og steget på en sådan måde, at medens civilistens lønninger i finansåret 1947-48 udgjorde ca. 28 pct. af statsydelsens samlede beløb, udgjorde de i finansåret 1957-58 ca. 41. pct., og for finansåret 1961-62 er det

beregnet, at disse lønninger vil andrage ca. 60 pct. af statsydelsens samlede beløb.

Vi for vort vedkommende er helt på det rene med, at vel ikke mindst en konge må give sine tjenestemænd kompensation for stedfundne prisstigninger, og noget sådant skal i hvert fald ikke fra vor side lægges kongen til last. Alligevel forekommer det os — der i øvrigt med mange andre i dette land er enige om, at vort nuværende kongepar udfylder deres høje embeder på en både nobel og værdig måde — at en kongelig lønudgift på ca. 60 pct. af 3 311 000 kr. årligt eller i alt ca. 1 986 660 kr., hvilket vil blive summen, såfremt dette lovforslag gennemføres uændret i folketinget, at et beløb af en sådan størrelsesorden ligger i overkanten af, hvad der synes ret og rimeligt, i overkanten af, hvad der synes nødvendigt selv for et kongeligt hus; og det synes jeg man bør vide: forhøjelsen af statsydelsen til kongen, som den her foreslås, på 400 000 kr. årlig er for tusinder af mennesker i dette land, mennesker, der selv i den såkaldte velfærdsstat Danmark har døje nok med at få det hele til at løbe rundt, en stor sum, hvad det jo også er.

Regeringen har før nedsat kommissioner, hvis opgave det har været og stadig er at søge besparelser iværksat i statens administrative organer m. v., og vi synes, at kongens hus bør være med i denne forbindelse på lige fod med alle andre. Deri ligger der efter vor opfattelse ikke noget krænkende eller nedværdigende for kongemagten, snarere tværtimod.

Lad mig til slut sige, at vi meget gerne vil have yderligere oplysninger om lovforslaget i et udvalg, fordi det forekommer os, at de oplysninger, vi får i bemærkningerne til lovforslaget, er lidt for sparsomme. Vi foreslår derfor, at det foreliggende lovforslag henvises enten til finansudvalget eller til et af folketinget nedsat udvalg på 17 medlemmer.

Statsministeren (Kampmann): Jeg vil gerne takke for den brede tilslutning til dette lovforslags gennemførelse.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen gav, synes jeg, i lidt for høj grad udtryk for, at disse midler næsten udelukkende går til kongen. De går, som det også

[Statsministeren.]

fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, til kongens civilliste og skyldes de lønstigninger, der har fundet sted. Det er jo således, at når der finder lønstigninger sted til tjenestemænd i almindelighed, påvirker det også civillistens udgifter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at der ikke er stillet forslag om udvalgsbehandling. (*Afbrydelse*). Nej, det kan ikke ske, før forhandlingen er sluttet. Ønsker det ærede medlem ordet? (*Skræppenborg-Nielsen:* Ja!).

Skræppenborg-Nielsen: Jeg beklager, hvis jeg ikke har været vågen nok, men det fremgår af mit indlæg, at jeg ønsker sagen henvist til behandling i et udvalg på 17 medlemmer, og det stiller jeg forslag om.

Formanden: Jeg gør igen opmærksom på, at der ikke kan stilles forslag om udvalgsbehandling, før forhandlingen er sluttet. Der er imidlertid nu stillet forslag om at henvise lovforslaget til et udvalg på 17 medlemmer. Ønsker nogen at udtale sig herom? (*Carl Petersen:* Jeg forlanger afstemning!).

Der vil herefter være at foretage afstemning.

Skræppenborg-Nielsens forslag om at henvise lovforslaget til et udvalg på 17 medlemmer forkastedes med 98 stemmer mod 8.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1, fremsættelsen i tidenden sp. 39).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Da mit partis ordfører er forhindret i at være til stede, skal jeg tillade mig at foreslå det foreliggende lovforslag henvist til behandling i indfødsretsudvalget.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at forslag om et lovforslags henvisning til udvalgsbehandling først kan stilles, når forhandlingen er sluttet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Thomsen: Jeg skal tillade mig at gentage mit forslag om, at lovforslaget henvises til behandling i indfødsretsudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 91, fremsættelsen i tidenden sp. 48).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans Rasmussen: Det er i høj grad påskønnelsesværdigt, at man i handelsministeriet handler så hurtigt, når det drejer sig om fremsættelse af et lovforslag, der tilsigter at stille de fornødne lån og garantier til rådighed for visse erhvervsvirksomheder. Navnlig i en periode, hvor vi kan se, at konkurrenceforholdene vil tilspidse sig, vidner en sådan handling, hvorved man kontant vil hjælpe visse erhvervsvirksom-